

УДК 811.161.2'373.2

DOI <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2025.28.343050>**Зоряна КУПЧИНСЬКА***Львівський національний університет
імені Івана Франка
Львів, Україна***Zoriana KUPCHYNSKA***Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine***УКРАЇНСЬКА АНТРОПОНІМІЯ
XVII СТ. У МАЛОВІДОМОМУ
ТУРЕЦЬКОМУ
ІСТОРИЧНОМУ ДЖЕРЕЛІ. XI****UKRAINIAN ANTHROPONYMS
OF THE 17TH CENTURY IN A
LITTLE-KNOWN TURKISH
HISTORICAL SOURCE. XI****ABSTRACT**

Introduction. This study is devoted to the research of Ukrainian anthroponyms of the 17th century, which are attested in the little-known Turkish historical source “Defter Mufassal 1681”. Proper names of people within the range **P – Peturus** have been studied.

Purpose. The aim of the study is to analyze proper names attested in “Defter Mufassal 1681”. To achieve this aim, a number of tasks have been set: 1) to identify Ukrainian anthroponyms of the 17th century from the “Defter Mufassal 1681”; 2) to analyze personal names and compare them with the modern Ukrainian anthroponymicon; 3) identify suffixes used to form derivative names/nicknames/surnames; 4) identify onyms that are still in use today as personal names and surnames; 5) identify partially preserved proper names; 6) to establish onyms that have not been identified at the present stage; 7) to analyze a fragment of the anthroponymy of the “Defter Mufassal 1681” and attempt to draw partial conclusions about the all-Ukrainian system of proper names.

Research methods. The article uses descriptive methods and methods of analysis, systematization, and comparison. We can say that out of more than 150 names beginning with **P – Peturus**, the following have been identified: those that are still common today as first names and surnames; those that have been partially preserved, with some variants still in use today; and those that have not been found at the present stage.

Research results. The practical value of the article lies in the fact that the identified and analyzed personal names have enriched the common Slavic anthroponymicon. The research revealed the peculiarities of anthroponymy identified in the Turkish monument “Defter Mufassal 1681”. In particular, this historical source attests to the use of surnames in Ukraine at the end of the 17th century. The list of anthroponyms represented within the range **P – Peturus** confirms that in the 17th century there was an extensive register of borrowed proper names that were adapted to the Ukrainian language; A wide range of suffixes (-ак, -ан, -ар, -ас, -ау, -енк(о), -ець, -ук, -ил(о), -ин, -ич, -иш, -ій, -к(о), -ук, -ун, -ур, -ус, уш, -ух(а) та інші), which were used to form derivative names/nicknames/surnames; The analyzed fragment of anthroponymy from the “Deftera Mufassala 1681” indicates that the system of Ukrainian proper names is historically and territorially unified.

Keywords: anthroponymy, borrowed names, productive bases, proper names of people, “Defter Mufassal 1681”

ВСТУП

Упродовж багатьох століть формувався український онімікон. Важливим на сьогодні є створення банку даних власних назв різного типу в діяхронії. Саме таким способом зможемо констатувати тяглість у формуванні української онімної системи. Джерельною базою для онімікону є історичні пам'ятки. Такою стала маловідома турецька історична пам'ятка «Дефтер Муфассал 1681 року», що сприяє репрезентації та студіюванню антропонімів, засвідчених у XVII ст.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Ця стаття є продовженням низки студій автора: Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі // Науковий вісник Ужгородського університету. Філологія. Ужгород, 2021. Вип. 1(45). С. 281–289; Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. II // Мовознавча комісія НТШ. З історії людей та ідей. Львів; Варшава; Альберта, 2023. С. 221–242; Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. III // Студії з ономастики та етимології. 2021–2022 / Відп. ред. В. П. Шульгач. К., 2022. С. 118–132; Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. IV // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Вип.1(47). 2022. С. 167–179; Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. VI // Студії з ономастики та етимології. 2023–2024 / Відп. ред. В.П. Шульгач. К., 2024. С. 68 –87; Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. VII// Записки НТШ. Праці філологічної секції. Том 276. Львів, 2024. С. 387–397; Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. IX// Рідне слово в етнокультурному вимірі. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. Вип. 9. С. 47–56. Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. X. Мовні і концептуальні картини світу. К., 2025. 2(78). С. 223–251.

Крім цього, є статті, які представляють онімікон «Дефтера Муфассала 1681 року»: Власні назви мартолосів «Дефтера Муфассала 1681 року»: характеристика твірних основ // Вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Вип.2(50). 2023. С. 272–279. Дефтер Муфассал 1681 року – унікальне джерело українського онімікону// Студії з ономастики та етимології. 2019–2020 / Відп. ред. В. П. Шульгач. К., 2021. С. 124 –144.

Матеріал статей зможемо використати для укладання «Словника антропонімів Поділля XVII ст.», необхідність якого очевидна, хоч українська лексикографія має значні напрацювання в царині антропонімії (Редько, 2007; Скрипник, Дзятківська, 2005; Словник прізвищ, 2002; Слюсар, 2005; Трійняк, 2005; Фаріон, 2001; Чучка, 2005; Чучка, 2011). Вагомим внеском у вирішенні проблеми формування повного переліку антропонімів є праці В.П. Шульгача (Шульгач, 2008–2023), однак значний масив власних назв людей на сучасному етапі ще не доступний, адже в маловідомих пам'ятках, до яких належить «Дефтер Муфассал 1681 року», приховано цікавий онімний матеріал.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є аналіз власних назв, засвідчених у «Дефтері Муфассалі 1681 року», лише в таких межах: **Р – Peturus**. Для досягнення мети визначено низку завдань: 1) виокремити українські антропоніми XVII ст. з «Дефтера Муфассала 1681 року»; 2) провести аналіз власних назв людей і порівняти їх із сучасним українським антропоніміконом; 3) виявити суфікси, за допомогою яких творилися похідні імена/прізвиська/прізвищеві назви; 4) засвідчити оніми, поширені й сьогодні на рівні власних імен людей і прізвищ; 5) виявити власні назви, що частково збереглися; 6) законстатувати не виявлені на сучасному етапі оніми; 7) проаналізувати фрагмент антропонімії «Дефтера Муфассала 1681 року» і спробувати зробити часткові висновки щодо загальноукраїнської системи власних назв.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Об'єктом цієї студії є антропонімія «Дефтера Муфассала 1681 року» – турецької історичної пам'ятки, яка репрезентує детальні переписи населення

провінцій Османсько́ї імперії. Цю пам'ятку оприлюднив відомий польський історик Даріуш Колодзейчик (Dariusz Kołodziejczyk. *The Ottoman Survey Register of Podolia* (ca. 1681). *Defter-i Mufasssal-i Eyalet-i Kamanice*. Part I: Text, Translation, and Commentary / Dariusz Kołodziejczyk. Kyiv – Cambridge, Massachusetts : Harvard University Press for the Harvard Ukrainian Research Institute, 2004. 672 p., 6 maps). Цей учений є укладачем і автором коментарів цього видання, він наводить текст Муфассала сучасною турецькою мовою, транслітеруючи латинкою.

«Дефтер Муфассал 1681року» складається з двох частин. Перша репрезентує річні доходи султана і кам'янецького бейлербея з аялету, кількість промислів та наявність дозволів на підприємницьку діяльність, перелік володінь великого візиря Ахмеда-паші Кюпрюлю-заде (ДМ, с. 73–78).

У другу частину входить перелік назв усіх зареєстрованих поселень (844) і поіменний реєстр дворів та їх господарів (ДМ, с. 79–277, 300–453). Саме ці переліки власних назв і приваблюють ономастів, бо завдяки цьому маємо можливість проаналізувати оприлюднений антропонімікон українського населення Поділля XVII ст., Власні назви у пам'ятці транслітеровані, передаються наближено до українського звучання (Mihaylo, Ulas, Yurko).

Текст Дефтера Муфассала – це описи міст та сіл Кам'янецького, Меджибізького, Барського та Язловецького санджаків. Особливої наукової ваги має довідковий апарат цього видання. Представлено десять таблиць (1. Османські намісники Кам'янецького аялету; 2. Ідентифіковані та невідомі місцевості, зареєстровані у муфассалі; 3. Населені та безлюдні місцевості на Османському Поділлі; 4. Християнське та єврейське населення Османського Поділля; 5. Найпопулярніші населені пункти Поділля; 6. Реальні та майбутні доходи в Османському Поділлі. тощо), карти (1. Територія навколо Сатанова (із вставкою: Кучманський шлях в межах Поділля); 2. Місцевість навколо Чорного Острова та Плоскирова; 3. Місцевість навколо Меджибіжа та Константинова; 4. Місцевість навколо Язловця; 5. Місцевість навколо Кам'янця; 6. Місцевість навколо Бару), глосарій, індекси антропонімів

(Українські (руські) та деякі польські імена (крім поляків у Кам'янці); Імена поляків, зареєстрованих у Кам'янці (лише християнські імена); єврейські імена; вірменські імена; грецькі, болгарські та південнослов'янські імена), ойконімів та інших географічних та етнічних назв. Дуже інформативним серед додатків є конкорданс турецьких відповідників українських власних назв. В «Індексі власних назв» подано чотири позиції: 1) транслітерація (запис латинкою того, як звучала назва); 2) арабське написання; 3) інтерпретація власної назви; 4) сторінка в Дефтері.

У статті опускаємо арабський запис та потрактування цієї назви Д. Колодзейчиком, для нас дуже важливим є транслітерований український антропонім. Ми не можемо бути абсолютно впевненими в тому, що цей запис української власної назви правильний, але ми переконані, що затранслітеровані форми антропонімів максимально наближаються до реального звучання цих онімів у XVII ст. Доказом цього є: 1) сучасні відповідники-пропріативи; 2) похідні форми від зафіксованих у Дефтері антропонімів. Тому, аналізуючи український антропонімікон цього історичного турецького джерела, будемо обов'язково зважати на цих два аспекти (Купчинська 2021, 282–283).

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті використано описовий метод і методи аналізу, систематизації та порівняння.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для аналізу обрано понад 150 антропонімів.

Paḥolḥ [101]¹ (Пахолік/Пахолик (пор. Пахолок (СПЧ, 268) < ап. пахолок – хлопчик, підліток, слуга (Ред.ІІ, 799)). Обидва варіанти на сьогодні функціонують <https://ridni.org/karta>.

Paḥomiḥ [313] (Пахомій < Пахом/Пахомій (Тр., 290)). На сучасній мапі України зафіксовано омонімні імена і прізвища <https://ridni.org/karta>.

¹ Тут і далі цифра вказує на сторінку в «Дефтері *Муфассалі* 1681 року», де засвідчено антропонім.

Paladiy [168, 298] (Паладій < Палладій (Тр., 281)). Такий антропонім функціонує і на рівні імені, і як прізвище (1005 од.) на сучасному етапі <https://ridni.org/karta>.

Palafimenku-leйко [108] (*Палафіменку-лейко/*Палафименку-лейко < визначити твірну основу цієї власної назви складно через те, що, очевидно, спотворений запис/транслітерація/тощо, однак чітко прослідковуємо суфікси, характерні для українського антропонімікону (-енко, -ей, -к(о)).

Palgoriy [110] (*Палігорій/*Палигорій < очевидно, від Паригорій (Тр., 288)

Palnik [145, 151] (*Палінік/*Палиник (пор. Паленик) < дієприкметник палений (погорілий, спалений, запальний (Ред. II, 785) + -ик/-ік (пор. Опаленик, Світлик (Редько 2023, 270)). Обидва фонетичні варіанти на сьогодні втрачено.

Palisakciy [268] (*Палісакчій/*Палисакчій < важко визначити твірну основу цієї назви, очевидно, через некоректний запис у джерелі, однак можемо догадуватися, що це назва двокомпонентна, репрезентовано суфікс -ій, перед яким відбулася палаталізація задньоязикового -к, який, очевидно, теж є суфіксом.

Paliy [28, 94, 104, 107, 124, 198, 358] (Палій < 1) Палій (Тр., 281) < Пантелеймон; 2) Палій < Павло, Фалалей (Тр., 281); 3) Палій < палити + -ій (пор. Гладій, Завалій (Редько 2023, 282)). На сьогодні зареєстровано майже 9 тис. носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Paliyenko [168] (Палієнко < Палій + -енко (пор. Самусенко, Тимошенко (Редько 2023, 255) < 1) Палій (Тр., 281) < Пантелеймон; 2) Палій < Павло, Фалалей (Тр., 281); 3) Палій < палити + -ій (пор. Гладій, Завалій (Редько 2023, 282)). Сучасний український антропонімікон репрезентує прізвище Палієнко (СПЧ, 263).

Paliyko [308] (Палійко < Палій + -к(о) (пор. Андрушко, Бенько (Редько 2023, 288) < 1) Палій (Тр., 281) < Пантелеймон; 2) Палій < Павло, Фалалей

- (Тр., 281); 3) Палій < палити + -ій (пор. Гладій, Завалій (Редько 2023, 282)). На сучасному етапі таке прізвище зафіксовано <https://ridni.org/karta>.
- Panafij** [188] (*Панафій < можливо, Панаф/Панах (Тр., 283) + -ій (пор. Карпій, Кузій (Редько 2023, 282)). Такий антропонім на сьогодні не засвідчено.
- Panalenko** [102] (*Паналенко < Панал? + -енко (пор. Самусенко, Тимошенко (Редько 2023, 255)). Такий антропонім не зафіксовано.
- Panas** [46, 91, 94, 96, 126, 128, 169, 186, 239, 254, 258, 265, 285, 301, 313, 328] (Панас < Панас (Тр., 282)). На сьогодні цей антропонім функціонує і як ім'я, і як прізвище (1547 од.) <https://ridni.org/karta>.
- Panasec** [131] (*Панасець/*Панасеч < Панас + -ець/-еч? (пор. Макарець, Максимець (Редько 2023, 264)). Обидва варіанти антропоніма втрачено.
- Panasenko** [40] (Панасенко < Панас + -енко (пор. Романенко, Степаненко (Редько 2023, 255)). Прізвище Панасенко поширене в сучасній Україні, маємо близько 9 тисяч його носіїв <https://ridni.org/karta>.
- Panasiy** [19, 56, 337] (Панасій < Панас/Панасій (Тр., 283)). Такий антропонім функціонує і як ім'я, і як прізвище <https://ridni.org/karta>. Зафіксовано його похідні (Панасійчук (СПЧ, 264)).
- Panaska** [169] (*Панаска < можливо, антропонім появився внаслідок трансформації форми родового належності від Панаско < Панас + -к(о) (пор. Данилко, Демко (Редько 2023, 288)). Така форма антропоніма не збереглася.
- Panasko** [128] (Панаско < Панас + -к(о) (пор. Гринько, Демко (Редько 2023, 288) < Панас). Такий антропонім на сьогодні функціонує і на рівні власного імені, і як прізвище <https://ridni.org/karta>.
- Panasuc** [237] (*Панасуч/*Панасуц < Панас + -уч/-уц (пор. Юркуц, Пархуц (Редько 2023, 318)). Щодо суфікса -уч, то нам не вдалося зафіксувати на сучасному етапі прізвищ з таким формантом, можливо, йдеться про суфікс -ук, кінцевий приголосний якого палаталізувався. < Панас). Однак є засвідчення XIX ст. : Lawrenty Panasuch (США, 1884) <https://ridni.org/karta>. На сучасному етапі нам не вдалося зафіксувати такі антропоніми.

Panasyenko [169] (Панасенко < Панась (Тр., 283) -енко (пор. Романенко, Степаненко (Редько 2023, 255))). Такий варіант прізвища функціонує і в сучасному українському антропоніміконі <https://ridni.org/karta>.

Panaş [102] (Панаш < Пань/ Паня (Тр., 283) + аш (пор. Осташ, Петраш (Редько 2023, 241) < Панас). Таке прізвище зафіксоване в сучасному антропоніміконі <https://ridni.org/karta>.

Panaşiy [17, 88, 92] (Панашій < Панаш + ій (пор. Дахній, Стасій (Редько 2023, 282) < Пань/ Паня (Тр., 283) + аш (пор. Осташ, Петраш (Редько 2023, 241) < Панас). На сьогодні є прізвище Панашій (СПЧ, 264).

Panaşko [99] (Панашко < Панаш + -к(о) (пор. Гришко, Дацко (Редько 2023, 288) < Пан (Тр., 285) / Паня (Тр., 283) + аш (пор. Климаш, Лукаш (Редько 2023, 241) < Пантелеймон, Панас). На сьогодні таке прізвище не фіксуємо, але є воно в ХХ ст. (Гаврил Степанович Панашко (Радянський Союз, 1941) <https://ridni.org/karta>.

Panatır [313] (*Панатір/*Панатир < Панат + -ір/-ир (пор. Коцупир, Сондир (Редько 2023, 275) < Пан(я/ьо) (Тр., 283) + -ат (пор. Конат, Щурат (Редько 2023, 239) < Панас). Такі антропоніми втрачено на сьогодні, але зафіксовано прізвище Панат <https://ridni.org/karta>.

Panatiy [94, 298] (Панатій < Панат + -ій (пор. Дахній, Веремій (Редько 2023, 282) < Пан(я/ьо) (Тр., 283) + -ат (пор. Процев'ят, Конат (Редько 2023, 239) < Панас). На сучасному етапі маємо одного носія такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Pançık [103] (Панчік/Панчик (Тр., 286) < Панко (Тр., 285) + -ик/-ік (пор. Юрчик, Юхимик (Редько 2023, 269) < Пан (Тр., 285) + -к(о) (пор. Архипко, Василько (Редько 2023, 288) < Пантелеймон). Таке прізвище засвідчене сьогодні (СПЧ, 265).

Pançuh [232] (*Панчух < Панч (Тр., 286)/Панчо (СПЧ, 265) + -ух (пор. Петрух, Яцух (Редько 2023, 317) < Пантелеймон). Такий антропонім втрачено.

Pançura [53] (Панчура < Панч (Тр., 286)/Панчо (СПЧ, 265) + -ур(а) (пор. Стефура, Яцура (Редько 2023, 313) < Пантелеймон). На сучасному етапі такого прізвище не зафіксовано, але є в ХХ ст.: Anna Panchura (США, 1929) <https://ridni.org/karta>.

Pandom [303] (*Пандом < можливо, здеформована назва. Основу Панд (а/о) можна пов'язувати із Панта – розмовний варіант від Пантелей (Чучка, 428), щодо -ом, то в сучасній українській антропонімії маємо лише кілька аналогічних прізвищ (Максьом, Оксьом (Редько 2023, 1366). Такий антропонім втрачено.

Paneç [96, 125, 143, 145, 169, 253, 264] (Панець/*Панеч (пор. Паниць (СПЧ, 264) < Пан (Тр., 285) + -ець/-еч? (пор. Михайлець, Мусієць (Редько 2023, 264) < Пантелеймон). До сьогодні зберігся лише варіант антропоніма Панець <https://ridni.org/karta>.

Panfil [298] (Панфіл/Панфил < Панфіл (Тр., 282)). І прізвище, й ім'я засвідчені в сучасному українському антропоніміконі <https://ridni.org/karta>.

Panfimon [367] (*Панфімон/*Панфимон < очевидно, від Панфіл. Щодо фінального -он, то могла розвинутися відповідна аналогія: Памфалон, Панфанон (Тр., 282)). Обидва варіанти антропоніма втрачені.

Panita [95] (*Паніта/*Панита < Пан (Тр., 285) + -іт(а)/-ит(а) (пор. Курпіта, Малита (Редько 2023, 285, 276) < Пантелеймон). Такі антропоніми втрачено.

Pankirad [102] (*Панкірад/*Панкирад (пор. Панікрат (Тр., 284) < очевидно, від Панкрат). Така форма антропоніма не збереглася.

Panko [201, 206] (Панко (Тр., 285) < Пан (Тр., 285) + -к(о) (пор. Андрейко, Архипко (Редько 2023, 288) < Пантелеймон). І прізвище, й ім'я функціонують у сучасному українському антропоніміконі.

Pankul [215, 218, 357] (Панкул < Панко + -ул (пор. Стецула, Савула (Редько 2023, 309) < Пан (Тр., 285) + -к(о) (пор. Данилко, Данко (Редько 2023, 288) < Пантелеймон). На сьогодні є 69 носіїв прізвища Панкул <https://ridni.org/karta>.

Pankun [264] (*Панкун < Панко + -ун (пор. Павлун, Яцун (Редько 2023, 311) < Пан (Тр., 285) + -к(о) (пор. Васько, Гнатко (Редько 2023, 288) < Пантелеймон). Такий антропонім на сьогодні нам не вдалося зафіксувати.

Pantarak [320] (*Пантарак < Пантар + -ак (пор. Федорчак, Юрчак (Редько 2023, 226) < Панта (Чучка, 428) + -ар (пор. Губар, Куцар (Редько 2023, 235) < Пантелей). У сучасному українському антропоніміконі така власна назва не виявлена, є історичне засвідчення: Erzsébet Pantarak (Угорщина, 1884) <https://ridni.org/karta>.

Pantefil [188] (*Пантефіл/*Пантефил < очевидно, Панфіл/Памфіл (Тр., 282)). Такий антропонім втрачено.

Pantel [134] (*Пантел (пор. Пантело, Пантеля (Тр., 285) < Пантелеймон). На сьогодні не вдалося виявити такий антропонім.

Panteley [33, 62, 215, 218, 227] (Пантелей < 1) Пантело (Тр., 285) + -ей (пор. Пилипей, Микитей (Редько 2023, 250); 2) Пантелей < Пантелеймон/Пантелей). Така власна назва є в сучасному антропоніміконі України.

Pantelko [153] (*Пантелко < Пантело (Тр., 285) + -к(о) (пор. Гордійко, Гришко (Редько 2023, 288) < Пантелеймон). Такого антропоніма нам не вдалося виявити на сучасному етапі.

Pantenenko [303] (*Пантененко < Пантеня (пор. Хотеня, Ярошеня (Чучка СлОІ, 426)) + -енко (пор. Остапенко, Степаненко (Редько 2023, 255) < Пантелеймон). Такий антропонім не зберігся до сьогодні.

Pantey [99] (*Пантей < Пантелеймон). Власна назва втрачена.

Panteyko [168, 262] (*Пантейко < Пантей + -к(о) (пор. Васько, Демко (Редько 2023, 288) < Пантелеймон). В сучасному українському антропоніміконі цієї назви нема.

Pantum [303] (*Пантім/*Пантим < Пант? + -ім/-им (пор. Гудим, Сулим (Редько 2023, 274) < Пантелеймон). Обидва варіанти занепали.

Pantus [363] (Пантус < Пант? + -ус (пор. Гринус, Климус (Редько 2023, 314) < Пантелеймон). На сьогодні засвідчено 556 носіїв прізвища Пантус <https://ridni.org/karta>.

Panus [101] (Панус < Пан (Тр., 285) + -ус (пор. Дмитрус, Федус (Редько 2023, 314) < Пантелеймон). На сучасному етапі маємо 30 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Panușeș [39] (*Панушець/*Панушеч < Пануш + -ець/-еч? (пор. Макарець, Мусієць (Редько 2023, 264) < Пан (Тр., 285) + -уш (пор. Гринуш, Демуш (Редько 2023, 318) < Пантелеймон). Обидва варіанти антропоніма втрачено, однак на сучасному етапі функціонує прізвище Пануш <https://ridni.org/karta>.

Papasko [233, 234] (Папаско < Папас (гр. pappas – батько) + -к(о) (пор. Власко, Гаврилко (Редько 2023, 288) < Папій (Тр., 286). В сучасному антропоніміконі такого прізвища не засвідчено, однак є фіксація ХХ ст.: Троф. Сем. Папаско (Полтавська губернія, 1914) <https://ridni.org/karta>.

Papciy [363] (*Папчій < Папко + -ій (пор. Пилипчій, Яцій (Редько 2023, 288) < Пап + -к(о) (пор. Олешко, Онисько (Редько 2023, 289) < Папій (Тр., 286). Такий антропонім втрачено.

Papstin [171] (*Папстін/*Папстин < очевидно, пов'язано з перелицьованим пол. Faustyn (ДМ, 573). Обидва варіанти втрачені на сьогодні, однак функціонує прізвище Папст (39 носіїв) <https://ridni.org/karta>.

Paretuk [233] (*Паретук < Парета + -ук (пор. Бобрук, Даденчук (Редько 2023, 306) < Парета? На сьогодні засвідчено 66 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>). Антропонім Паретук нам не вдалося засвідчити на сучасному етапі.

Parhim [316] (Пархім/Пархим (Тр., 289) < Пархім (Тр., 288)). Як імена обидва варіанти антропоніма зафіксовано на сучасному етапі.

Parhven [172] (Пархвен (Тр., 289) < Парфен/Пархім (Тр., 288)).

Parhom [249] (Пархом < Пархом (Тр., 288)). В сучасному українському антропоніміконі функціонує і прізвище, й ім'я Пархом <https://ridni.org/karta>.

Parnuk [366] (Парнук < Парний + -ук (пор. Палійчук, Шерстюк (Редько 2023, 307) < ап. парний). Сьогодні такого прізвища не зафіксовано, є Парнюк. Засвідчено у XX ст.: Петро Григорьевич Парнук (СРСР, 1915–1950) <https://ridni.org/karta>.

Parsim [273] (*Парсім/*Парсим < Парс + -ім/-им (пор. Гудим, Сулим (Редько 2023, 274) < можливо, від Парфеній, Пархим, Парасковія? Ці антропоніми занепали.

Parşin [135] (Паршін/Паршин < 1) Парша + -ін/-ин (пор. Микитин, Хомин (Редько 2023, 193) < ап. парша – заразне шкірне захворювання; 2) від Парфеній (Чучка, 431)). Обидва варіанти прізвища функціонують в сучасному українському антропоніміконі <https://ridni.org/karta>.

Pasaranenko [94](*Пасараненко < Пасаран + -енко (пор. Титенко, Тищенко (Редько 2023, 255) < Пасар + -ан (пор. Лозан, Ярован (Редько 2023, 233) < Пас + -ар (пор. Ліпар, Писар (Редько 2023, 235) < пасти). На сьогодні такий антропонім втрачено.

Pasdinko [47] (*Пасдінко/*Пасдинко < Пасда + -інк(о)/-инк(о) (пор. Лехмінка, Семінка (Редько 2023, 286) < Пас(ь) (Тр., 289) + -д(а) (пор. Гринда, Кинда (Редько 2023, 242–243) < Пасикрат, Пас тощо. Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Paskal [172] (Паскаль < Paskal – румунське власне ім'я (Ред.ІІ, 796). На сьогодні засвідчено майже 500 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Paskanik [180] (Пасканік/Пасканик < Паскан + -ік/-ик (пор. Адамик, Бартошик (Редько 2023, 268) < Паска + -ан (пор. Будзан, Лозан (Редько 2023, 233) < Паска < ап. паска). На сьогодні в Україні не зафіксовано такого прізвища, однак є споріднені: Паскан, Пасканова, Пасканюк. Зафіксовано й таке: Andrew Paskanik (США, 1951, 2016) <https://ridni.org/karta>.

Paslatvin [233] (*Паслатвін/*Паслатвин < Паслатва + -ін/-ин (пор. Олексин, Томин (Редько 2023, 193) < 1) Пасла + -тв(а) (пор. Солотва (Редько 2023, 298); 2) Паслатва < ап. паслатва? (пор. дратва, гонитва (Редько

2023, 298). Можливо, назва спотворена. В українському сучасному антропоніміконі нам не вдалося виявити цієї назви.

Paşan [138, 308] (Пашан < Паш (Тр., 279) + -ан (пор. Процан, Сидоран (Редько 2023, 233) < Павло). На сьогодні є 46 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Paşenko [175] (Пашенко < Паш (Тр., 279) + -енко (пор. Антоненко, Борисенко (Редько 2023, 253) < Павло). Таке прізвище присутнє на карті України <https://ridni.org/karta>.

Paško [36, 39, 48, 98, 149, 167–68, 175, 227, 310–11, 314, 318, 365] (Пашко < Паш (Тр., 279) + -к(о) (пор. Янко, Яремко (Редько 2023, 289) < Павло).

Таке прізвище поширене в сучасній Україні (3634 носії) <https://ridni.org/karta>.

Patimuk [110] (*Патімул/*Патимул < Патім/Патим + -ук (пор. Ясінчук, Яцірук (Редько 2023, 307) < Пат + -ім/-им (пор. Кудим, Сулим (Редько 2023, 274) < Патрикій, Патерн (Тр., 289), Фадей, Фатян тощо. Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Patrik [280] (Патрік/Патрик (Тр., 290) < Патрикій). Обидва варіанти поширені на території сучасної України <https://ridni.org/karta>.

Patrikanenko [168] (*Патріканенко/*Патриканенко < Патрікан/Патрикан + -енко (пор. Гавриленко, Борисенко (Редько 2023, 253) < Патрік/Патрик + -ан (пор. Федан, Юрцан (Редько 2023, 233) < Патрикій). Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Pavel [42] (Павел (Тр., 278) < Павло). На сьогодні зафіксовано цей антропонім і як ім'я, і як прізвище (620 од.) <https://ridni.org/karta>.

Pavik [330, 361] (Павік/Павик (Тр., 278) < Павло). Обидва варіанти збереглися дотепер <https://ridni.org/karta>.

Pavil [27, 71, 73–74, 141, 143, 148–50, 157, 159, 162, 188, 332, 347, 354, 361, 367] (Павіл (пор. Павіль (Тр., 278)/Павил (Тр., 278) < Павло).

Варіанти цього антропоніма зафіксовано й на сучасному етапі.

Pavko [77, 88, 163, 171] (Павко (Тр., 278) < Павло). На сьогодні маємо 68 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Pavlenko [98, 103–04, 179] (Павленко < Павло + -енко (пор. Адаменко, Борисенко (Редько 2023, 253) < Павло). Таке прізвище в Україні дуже поширене (більше 38 тис. носіїв) <https://ridni.org/karta>.

Pavlik [77, 109, 303] (Павлік/Павлик < Павло + -ик/-ік (пор. Федик, Філик (Редько 2023, 269) < Павло). Обидва варіанти прізвища функціонують в Україні. Значно переважає форма Павлик <https://ridni.org/karta>.

Pavlina [172] (Павліна/Павлина < Павлина – жіноче від Павлин (Тр., 278)). Обидва варіанти антропоніма є на сучасному рівні і серед імен, і серед прізвищ <https://ridni.org/karta>.

Pavlinofce [122] (Павліновче/Павлиновце < очевидно, ця назва стосується родини (Павлинівці), можливо, йдеться про мікротопонім – назву хутора, присілка тощо. Назви на -івці вказують на голову родини/роду – Павла.

Pavlinčenko [239] (*Павлінченко/Павлинченко < Павлінко/Павлинко + -енко (пор. Потапенко, Прокопенко (Редько 2023, 255) < Павлін/Павлин + -к(о) (пор. Пасько, Пашко (Редько 2023, 289)) < Павлін/Павлин – присвійний прикметник від Павло (Тр., 278)). На сучасному етапі ці прізвища не зафіксовані, однак в ХХ ст. є: Юрко Климович Павлинченко (Україна, втрати в Другій світовій) <https://ridni.org/karta>.

Pavlo [17–20, 28, 35, 37–39, 43, 46–48, 52–54, 59–64, 66–67, 75–76, 82, 93–95, 101–02, 104–05, 108, 110, 115–16, 118–19, 125, 131, 139, 152, 156, 158, 164, 168, 185–86, 190, 210, 227–29, 234, 236–38, 240, 245, 248–49, 255–56, 258, 262–63, 265, 272, 277–78, 298, 309–10, 313–14, 316, 318, 327, 340, 344, 349–51, 353, 358, 360] (Павло < Павло (Тр., 278)). Крім імені, функціонує й прізвище Павло (35 од.) <https://ridni.org/karta>.

Pavloviča [59, 314] (*Павловіча/*Павловича – правдоподібно, це форма родового належності від Павловіч/Павлович < Павло + -ович (пор. Тимкович, Тодорович (Редько 2023, 247)) < Павло). Як пізвища, ці форми на сьогодні втрачені.

Pavlučenko [174] (Павлученко < Павлуч/Павлук + -енко (пор. Архипенко, Василенко (Редько 2023, 253) < Павло + -уч/-ук (пор. Абрамчук, Адамчук

(Редько 2023, 301)) < Павло). Таке прізвище зафіксовано в Україні й сьогодні <https://ridni.org/karta>.

Pavluh [40, 349] (Павлух (Тр., 279) < Павло + -ух (пор. Петрух, Яцух (Редько 2023, 317)) < Павло). Й ім'я, і прізвище існують в сучасному антропоніміконі.

Pavlunçuçuk [33] (*Павлунчучук < Павлунчук + -ук (пор. Гарасимчук, Данищук (Редько 2023, 301)) < Павлунко + -ук (пор. Данчук, Демчук (Редько 2023, 301)) < Павлун + -к(о) (пор. Андрушко, Бенько (Редько 2023, 288)) < Павло + -ун (пор. Грицун, Павлун (Редько 2023, 311)) < Павло). Такий атропонім втрачено.

Pavlus [16, 66, 97, 253, 342?] (Павлус < Павло + -ус (пор. Гринус, Дмитрус (Редько 2023, 314)) < Павло). Таке прізвище зафіксоване і сьогодні <https://ridni.org/karta>.

Pavlusko [311] (Павлуско (Тр., 279) < Павлус + -к(о) (пор. Євтушко, Занько (Редько 2023, 289)) < Павло + -ус (пор. Климус, Матус (Редько 2023, 314)) < Павло). На сьогодні таке прізвище втрачено, є засвідчення ХХ-ХІХ ст.: Annie Pavlusko (США, 1882, 1902) <https://ridni.org/karta>. Як варіант імені цей антропонім функціонує.

Pavluşenko [40] (Павлушенко < Павлуш + -енко (пор. Власенко, Вакуленко (Редько 2023, 253) < Павло + -уш (пор. Гринуш, Демуш (Редько 2023, 318)) < Павло). На сьогодні в Україні є понад 600 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Pavo [179] (Паво (Тр., 279) < Павло). І прізвище, й ім'я на сьогодні функціонують <https://ridni.org/karta>.

Pavreznik [276] (*Паврезнік/*Паврезник < очевидно, власна назва походить від апелятива поврозник (запозичення з пол. rowroznik) – майстер, що плете шнури <https://www.familysearch.org/en/surname?surname=Powroznik>. Варіант

Паврезник на мапі сучасної України занепав, а прізвище Поврозник функціонує <https://ridni.org/karta>.

Pedčenko [301] (Педченко < Педко + -енко (пор. Панченко, Романенко (Редько 2023, 255) < Пед(') (Тр., 375) + -к(о) (пор. Янко, Юрко (Редько 2023, 289)) < Федір). На сьогодні в Україні майже три тисячі носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Pedineč [146] (*Педінець/*Педінеч/*Пединець/*Пединеч < Педін/Педин + -ець/-еч? (пор. Стасинець, Томинець (Редько 2023, 264) < Пед(') (Тр., 375) + -ін/-ин (пор. Вакулин, Васютин (Редько 2023, 193)) < Федір). Саме такі антропоніми втрачено.

Pedko [146] (Педко < Пед(') (Тр., 375) + -к(о) (пор. Химко, Шимко (Редько 2023, 289)) < Федір). Варіант Педко на території України на сучасному етапі не засвідчений, а є лише Педько. Однак зафіксовано Stanislav Pedko (США, 1983, 2007) <https://ridni.org/karta>.

Pelegrynuk [351] (*Пелегринік/*Пелегриник < Пелегрін/Пелегрин + -ик/-ік (пор. Адамик, Влодик (Редько 2023, 268)) < Пелегрін/Пелегрин – очевидно, Перегрин (Тр., 292). Такий антропонім втрачено.

Peličyan [245] (*Пелічян/*Пеличан < Пелік/Пелик + -ян/-ан (пор. Федан, Юрцан (Редько 2023, 233) < Пель(о) (Ред. II, 803) + -ік/-ик (пор. Тимчик, Хомик (Редько 2023, 269) < Петро). Обидва варіанти антропоніма втрачено, але функціонують споріднені: Пелик, Пеліков, Пеликась <https://ridni.org/karta>

Pereboruk [240] (*Переборук < Перебор <https://ridni.org/karta> + -ук (пор. Дмитрук, Дорошук (Редько 2023, 301)) < Перебор < можливо, від перебороти). Антропонім Переборук на сучасному етапі втрачено, хоч Перебор функціонує.

Peredenko [94] (Переденко < Перед + -енко (пор. Самійленко, Самусенко (Редько 2023, 255) < Перед – ап. перед?). На сучасній мапі України є 19 носіїв такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Peredreč [169] (*Передреч/*Передрець < Передро <https://ridni.org/karta> + -еч?/-ець (пор. Лизанець, Мазанець (Редько 2023, 265)) < Передро – можливо, від передрати). Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Peregrinko [91] (*Переґрінко/*Переґринко < Переґрін/Переґрин + -к(о) (пор. Семко, Сенько (Редько 2023, 289)) < Переґрін/Переґрин (Тр., 292). Ні один із варіантів цього антропоніма на сучасному етапі не зафіксовано.

Perehodenko [154] (*Переґоде́нко/Переґоде́нко < Переґо́д(а)/Переґо́д(а) <https://ridni.org/karta> (пор. Переґо́д (Ред. II, 807) + -енко (пор. Супруненко, Тарасенко (Редько 2023, 255) < Переґо́д(а)/Переґо́д(а) – переґо́дити, переґо́дити, переґо́д (Ред. II, 807)). На сучасному етапі засвідчений лише варіант прізвища Переґоде́нко <https://ridni.org/karta>.

Peresada [210, 215, 218, 363] (Переґсада < ап. переґсада – переґбі́льшення (Ред. II, 806)). Це прізвище є на сучасній мапі України <https://ridni.org/karta>.

Peterçık [308] (*Петерчі́к/*Петерчі́к < Петерко (Тр., 292) + -і́к/-і́к (пор. Гнатик, Гриґі́рчик (Редько 2023, 268)) < Петер + -к(о) (пор. Олешко, Онисько (Редько 2023, 289)) < Петро). Обидва варіанти прізвища втрачено.

Peterço [16, 18, 20, 28–29, 33, 76, 81, 298](*Петерчо < Петерко + *-jo – посесивний суфікс, який палаталізував задньоязиковий **к** < Петер + -к(о) (пор. Семко, Сташко (Редько 2023, 289)) < Петро). На сучасному етапі прізвище Петерчо втрачене, але є Петерчук, Петерко, Петерків <https://ridni.org/karta>.

Petereç [322] (Петерець/*Петереч < Петер + -е́ць/-е́ч (пор. Данилець, Макарець (Редько 2023, 264)) < Петро). Варіант антропоніма Петерець функціонує і сьогодні <https://ridni.org/karta>.

Peterko [20, 120, 283, 300] (Петерко < Петер + -к(о) (пор. Федьорко, Фенько (Редько 2023, 289)) < Петро). Сьогодні в Україні засвідчено 14 носіїв цього прізвища <https://ridni.org/karta>.

Petir [264] (*Петі́р (пор. Петі́рко (Тр., 293)) < Петро). Такий варіант атропоніма на сучасному етапі втрачено, але є похідні: Петі́ров, Петі́рко.

Petirçuk [268] (*Петі́рчук/Петі́рчук < Петі́рко/Петі́рко + -у́к (пор. Горді́йчук, Гриґо́рійчук (Редько 2023, 301)) < Петі́р/Петі́р + -к(о) (пор. Янко, Яремко (Редько 2023, 289)) < Петро). На сьогодні зафіксовано лише варіант прізвища Петі́рчук <https://ridni.org/karta>.

Petiradis [113] (*Петірадіс/*Петирадис < Петірад/Петирад + -іс/-ис (пор. Годис, Малис (Редько 2023, 276)) < Петір/Петир + -ад (пор. ап. бравада, попадя), можливо, -ат (пор. Конат, Миков'ят (Редько 2023, 239)) < Петро). Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Petrakostas [237](*Петрако́стас < очевидно, zdeформована назва, виглядає, що маємо справу з композитом Петро + Кост + -ас (пор. Юрас, Федас (Редько 2023, 236)). Цей назва втрачена.

Petran [133, 247, 260, 263, 323] (Петран (Тр., 293) < Петро + -ан (пор. Климан, Федан (Редько 2023, 233)) < Петро). Зафіксовано лише два носії такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Petranik [268] (Петранік/Петраник < Петран (Тр., 293) + -ік/-ик (пор. Макарик, Прокопик (Редько 2023, 268)) < Петро + -ан (пор. Грицан, Процан (Редько 2023, 233)) < Петро). Обидва варіанти антропоніма збереглися до сьогодні <https://ridni.org/karta>.

Petras [17, 20, 26, 91, 118–19, 127, 155–56, 158, 164, 345, 350] (Петрас (пор. Петрась (Тр., 293)) < Петро + -ас (пор. Федас, Юрас (Редько 2023, 236)) < Петро). Таке прізвище є на сучасній мапі України, засвідчено багато похідних: Петрасюк, Петрасов, Петрасевич тощо <https://ridni.org/karta>.

Petrasko [20] (Петраско < Петрас (пор. Петрась (Тр., 293)) + -к(о) (пор. Семко, Сенько (Редько 2023, 289)) < Петро + -ас (пор. Федас, Юрас (Редько 2023, 236)) < Петро). На сьогодні таке прізвище не зафіксовано, але є свідчення ХХ ст.: Maria Petrasko (США, 1907) <https://ridni.org/karta>.

Petraş [20, 33?, 47–48, 53, 72, 96, 102–03, 135, 151–52, 160, 162, 169, 359] (Петраш (Тр., 293) < Петро + -аш (пор. Лукаш, Михаш (Редько 2023, 241)) < Петро). Майже три тисячі носіїв такого прізвища засвідчено в Україні <https://ridni.org/karta>.

Petraşenko [88] (Петрашенко < Петраш (Тр., 293) + -енко (пор. Тимченко, Титенко (Редько 2023, 255)) < Петро + -аш (пор. Дмитраш, Карлаш (Редько 2023, 241)) < Петро). Таке прізвище функціонує в сучасному українському антропоніміконі <https://ridni.org/karta>.

Petraşik [113] (*Петрашік/Петрашик (Тр., 293) < Петраш (Тр., 293) + -ік/-ик (пор. Лукашик, Луцик (Редько 2023, 268)) < Петро + -аш (пор. Кінаш, Климаш (Редько 2023, 241)) < Петро). У сучасному антропоніміконі зафіксовано лише варіант Петрашик (94 од.) <https://ridni.org/karta>.

Petre [66] (*Петре < 1) кличний відмінок від Петро; 2) форма, утворена під впливом болгарської мови (ДМ, 575). Такий варіант антропоніма втрачено.

Petrenenko [117] (Петрененко < Петреня + -енко (пор. Івченко, Іваненко (Редько 2023, 254) < Петро + -ен(я) (пор. Хотеня, Ярошеня (Чучка СлОІ, 426)) < Петро). На сучасному етапі є три носії такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Petrenko [102, 118, 126, 185, 237] (Петренко < Петро + -енко (пор. Прокопенко, Прохоренко (Редько 2023, 255)) < Петро). Це прізвище дуже популярне на сучасному етапі (більше 42 тис. носіїв) <https://ridni.org/karta>.

Petriçam [133] (Петрічам/Петричам < Петрік/Петрик (Тр., 293) + -ам?, очевидно, спотворений запис у джерелі < Петро + ік/-ик (пор. Левчик, Лесик (Редько 2023, 268)) < Петро). В Україні таке прізвище на сьогодні не функціонує, але маємо засвідчення ХХ ст.: Katie Petricham (США, 1920) <https://ridni.org/karta>.

Petriçenko [94, 125, 154, 249] (Петріченко/Петриченко < Петрік/Петрик (Тр., 293) + -енко (пор. Проценко, Радченко (Редько 2023, 255) < Петр + -ік/-ик (пор. Ілик, Йосик (Редько 2023, 268)) < Петро). Обидві форми прізвища функціонують на сучасному етапі, однак превалює прізвище Петриченко <https://ridni.org/karta>.

Petriçina [61] (Петрічіна/*Петричина < Петрік/Петрик (Тр., 293) + -ина (пор. Грицина, Демчина (Редько 2023, 275)) < Петр + -ік/-ик (пор. Ілик, Йосик (Редько 2023, 268)) < Петро). До сьогодні збереглась лише форма Петрічіна (два носії) <https://ridni.org/karta>.

Petriçyan [67] (*Петрічян/*Петричян < Петрік/Петрик (Тр., 293) + -'ан (пор. Климан, Орлян (Редько 2023, 233)) < Петр + -ік/-ик (пор. Макарик, Онисик (Редько 2023, 268)) < Петро). Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Petrik [154, 236, 358] (Петрік/Петрик (Тр., 293) < Петр + -ік/-ик (пор. Сеник, Стецик (Редько 2023, 268)) < Петро). Ці антропоніми на сучасному рівні функціонують і як імена, і як прізвища <https://ridni.org/karta>.

Petrilun [235] (*Петрілун/*Петрилун < Петріло/Петрило (Тр., 293) + -ун (пор.Павлун, Федун (Редько 2023, 311)) < Петро + -іл(о)/-ил(о) (пор. Іванило, Марчило (Редько 2023, 273)) < Петро). Нам не вдалося на сучасному етапі засвідчити такі антропоніми.

Petriluș [63] (*Петрілуш/*Петрилуш < Петріло/Петрило (Тр., 293) + -уш (пор. Гавруш, Демуш (Редько 2023, 318)) < Петро + -іл(о)/-ил(о) (пор. Пуцило, Марчило (Редько 2023, 273)) < Петро). Обидва варіанти втрачено.

Petrin [138, 285] (Петрін/Петрин < Петро + -ін/-ин (пор. Томин, Хомин (Редько 2023, 193) < Петро). Ці антропоніми засвідчені в Україні на сучасному етапі <https://ridni.org/karta>.

Petrinenko [49, 282] (*Петріненко/Петриненко < Петрін/Петрин + -енко < (пор. Степаненко, Стеценко (Редько 2023, 255)) < Петро + -ін/-ин (пор. Кузьмин, Микитин (Редько 2023, 193)) < Петро). До сьогодні зберігся лише антропонім Петриненко <https://ridni.org/karta>.

Petrișenko [137] (Петрішенко/Петришенко < Петріш/Петриш (Тр., 293) + -енко (пор. Сенченко, Сергієнко (Редько 2023, 255)) < Петро + -іш/-иш (пор. Павлиш, Станиш (Редько 2023, 280)) < Петро). Обидва варіанти збережені <https://ridni.org/karta>.

Petrișin [234] (Петрішін/Петришин < Петріш/Петриш (Тр., 293) + -ін/-ин (пор. Вакулин, Васютин (Редько 2023, 193) < Петро + -іш/-иш (пор. Гавриш, Даниш (Редько 2023, 280)) < Петро). Збереглися обидва прізвища, однак превалює Петришин <https://ridni.org/karta>.

Petriy [118, 122, 342?, 349] (Петрій (Тр., 293) < Петро + -ій (пор. Дацій, Карпій (Редько 2023, 282)) < Петро). Антропонім зберігся <https://ridni.org/karta>.

Petro [16–20, 27–28, 33, 35–36, 42–43, 46–49, 53–54, 66–67, 71–72, 77, 84, 90, 92, 94, 97, 107, 110, 113, 118, 124, 129, 142, 149, 152, 156–58, 161, 168–69, 171,

186, 188, 198, 201, 206, 210, 225, 232, 235, 245, 249, 254, 256, 259?, 263–64, 268, 272–73, 277–79, 285–86, 295, 298, 300, 308, 312–14, 322, 327, 331–32, 334–35, 346–47, 349, 351, 358–59, 363–64] (Петро < Петро (Тр., 292)). На сучасному етапі фіксуємо й ім'я, й прізвище Петро (97 од.) <https://ridni.org/karta>.

Petroçık [235] (*Петрочік/*Петрочик < Петрок (Тр., 293) + -ік/-ик (пор. Наумчик, Онисик (Редько 2023, 268)) < Петро + -ок (пор. Петручок, Федючок (Редько 2023, 293)) < Петро). Обидва варіанти антропоніма втрачено.

Petrovas [328] (*Петровас < Петров + -ас (пор. Федас, Юрас (Редько 2023, 236)) < Петро + -ов (пор. Івашків, Ільків (Редько 2023, 189)) < Петро). Такий антропонім занепав.

Petrovin [33] (Петровін/Петровин < Петров + -ін/-ин (пор. Олексин, Томин (Редько 2023, 193)) < Петро + -ов (пор. Васьків, Павлів (Редько 2023, 189)) < Петро). Обидва варіанти збереглися <https://ridni.org/karta>.

Petrovinko [322] (*Петровінко/*Петровинко < Петровін/Петровин + -к(о) (пор. Процько, Янко (Редько 2023, 289)) < Петров + -ін/-ин (пор. Кузьмин, Хомин (Редько 2023, 193)) < Петро + -ов (пор. Сташків, Терешків (Редько 2023, 189)) < Петро). Не вдалося ці антропоніми виявити на сучасному етапі <https://ridni.org/karta>.

Petrudenko [121] (*Петруденко < Петруда + -енко (пор. Симоненко, Супруненко (Редько 2023, 255)) < Петро + -уд(а) (пор. Хомуда, Пашкуда (Редько 2023, 255)) < Петро). Такий антропонім втрачено, але зафіксовано три носії прізвища Петрудчик, що свідчить про існування рідкісного імені Петруда <https://ridni.org/karta>.

Petruha [32] (Петруха (Тр., 293) < Петро + -ух(а) (пор. Макаруха, Семенуха (Редько 2023, 317)) < Петро). Такий антропонім функціонує в сучасній Україні <https://ridni.org/karta>.

Petruhna [310] (*Петрухна (пор. Петрашно (Тр., 293)) < Петруха (Тр., 293) + -н(а) (пор. Дільний, Калюжний (Редько 2023, 183)) < Петро + -ух(а) (пор. Івануха, Матюха (Редько 2023, 317)) < Петро). Саме така форма

антропоніма не збереглася, але засвідчено більше 200 носіїв прізвища Петрухно в сучасній Україні <https://ridni.org/karta>.

Petruk [186, 267, 359] (Петрук (Тр., 293) < Петро + -ук (пор. Сидорук, Степчук (Редько 2023, 317)) < Петро). На сьогодні таке прізвище в Україні дуже поширене <https://ridni.org/karta>.

Petruka [127] (Петрука < Петро + -ук(а) (пор. Сидорук, Степчук (Редько 2023, 317)) < Петро). На сьогодні таке прізвище не зафіксовано, однак є засвідчення історичні: Peter Petruska (Канада, 1832–1921) <https://ridni.org/karta>.

Petrun [61, 122, 143, 145, 151, 157, 168, 170, 172, 179, 239, 274, 363] (Петрун (Тр., 293) < Петро + -ун (пор. Левун, Сакун (Редько 2023, 311)) < Петро). Такий антропонім зберігся до сьогодні <https://ridni.org/karta>.

Petruneč [230, 299, 322] (Петрунець/*Петрунеч < Петрун (Тр., 293) + -ець/-еч? (пор. Богданець, Василець (Редько 2023, 264)) < Петро + -ун (пор. Павлун, Яцун (Редько 2023, 311)) < Петро). Прізвище та ім'я Петрунець (Тр., 293) функціонують і сьогодні, Петрунеч – не збереглося.

Petrunenکو [167, 273] (Петруненко < Петрун (Тр., 293) + -енکو (пор. Максименко, Марченко (Редько 2023, 254) < Петро + -ун (пор. Грицун, Тишкун (Редько 2023, 311)) < Петро). У сучасному українському антропоніміконі таке прізвище існує <https://ridni.org/karta>.

Petruneno [277] (*Петрунено < Петрун + -ен(о) (пор. Пелиньо (Редько 2023, 292)) < Петр + -ун (пор. Яцун, Катрун (Редько 2023, 311)) < Петро). Такий антропонім занепав.

Petrunko [117] (Петрунко < Петрун (Тр., 293) + -к(о) (пор. Фесько, Філько (Редько 2023, 289)) < Петро + -ун (пор. Павлун, Сакун (Редько 2023, 311)) < Петро). На сьогодні зафіксовано лише одного носія такого прізвища <https://ridni.org/karta>.

Petrunya [34] (Петруня (Тр., 295) < Петрунеля). На мапі сучасної України є і таке прізвище, й ім'я <https://ridni.org/karta>.

Petrus [16] (Петрус (пор. Петрусь (Тр., 293) < Петро + -ус (пор. Гринус, Климус (Редько 2023, 314)) < Петро). Цей антропонім на сьогодні функціонує <https://ridni.org/karta>.

Petrusomiy [185] (*Петрусомій < Петрусом + -ій (пор. Блажій, Хомцій (Редько 2023, 282) < Петрус(ь) + -ом?, можливо, некоректно записано в джерелі < Петро + -ус(ь) (пор. Гринус, Макарусь (Редько 2023, 314–315)) < Петро). Антропонім втрачено.

Petruş [276] (Петруш (Тр., 293) < Петро + -уш (пор. Микуш, Януш (Редько 2023, 318)) < Петро). Такий антропонім функціонує і як ім'я, і як прізвище <https://ridni.org/karta>.

Petruşin [323] (Петрушін/Петрушин < Петруш (Тр., 293) + -ін/-ин (пор. Микитчин, Миколин (Редько 2023, 193) < Петро + -уш (пор. Гавруш, Матуш (Редько 2023, 318)) < Петро). Обидва антропоніми на сьогодні засвідчено <https://ridni.org/karta>.

Petryan [125] (Петрян (Тр., 293) < Петро + -ян (пор. Климан, Орлян (Редько 2023, 233)) < Петро). Й ім'я, і прізвище на сучасному етапі функціонують <https://ridni.org/karta>.

Peturenko [175] (Петуренко < Петур (пор. Петюр (Тр., 294)) + -енко (пор. Лавренко, Левенко (Редько 2023, 254) < Петь(о) (Тр., 294) + -ур (пор. Стефура, Яцур (Редько 2023, 313)) < Петро). На сьогодні таке прізвище втрачено, але є засвідчення: Сергей Петуренко (Україна, 1913), функціонує прізвище Петура <https://ridni.org/karta>.

Peturka [237] (*Петурка < Петур (пор. Петюр (Тр., 294)) + -к(а) (пор. Мисютка, Микитка (Редько 2023, 286) < Петь(о) (Тр., 294) + -ур (пор. Стахура, Федюра (Редько 2023, 313)) < Петро). Цей антропонім втрачено.

Peturus [285] (*Петурус < Петур + -ус (пор. Матус, Микус (Редько 2023, 314)) < Петь(о) (Тр., 294) + -ур (пор. Іванюра, Мисюра (Редько 2023, 313)) < Петро). Нам не вдалося зафіксувати цей антропонім на сучасному етапі.

ДИСКУСІЯ

На сьогодні важко коментувати засвідчені антропоніми XVII ст. однозначно через те, що, очевидно, не завжди коректна транслітерація первинних записів у Дефтері, це стосується головно різночитання **h**, **ç**, **ş**, **i** тощо. Дискусійним є транслітерований варіант переліку антропонімів, бо ми часто хочемо «пристосувати» ці записи до сучасного звучання, однак у розвідці послідовно дотримуємося того, що репрезентовано в Дефтері. Тому часто представлено варіантні назви. Однак часто дискусійний запис власних назв не може заперечити, що це українські антропоніми, адже оприявлені різноманітні суфікси підтверджують їхню належність до українського антропонімікону. Крім того, великий відсоток цих власних назв функціонує і сьогодні.

ВИСНОВКИ

- Турецька пам'ятка «Дефтер Муфассал 1681 року» засвідчує, що в Україні на кінець XVII ст. функціонували прізвищеві назви, які не завжди можемо чітко розмежувати з іменами чи прізвищами.
- Репрезентований список антропонімів в межах **P – Peturus** підтверджує, що у XVII ст. існував обширний реєстр запозичених власних імен, які адаптувалися на українському мовному ґрунті.
- Законстатовано великий спектр різноманітних суфіксів, за допомогою яких творилися імена/прізвиська/прізвищеві назви (-ак, -ан, -ар, -ас, -аш, -енк(о), -ець, -ик, -ил(о), -ин, -ич, -иш, -ій, -к(о), -ук, -ун, -ур, -ус, уш, -ух(а) та інші).
- Більшість антропонімії належить до загальнослов'янського канонічного іменника́, хоч засвідчено й відапелятивні назви (Paholík (Пахолік/Пахолик), Peresada (Пересада)).
- Виявлено антропоніми із затемненим походженням твірних основ: Palafimenku-leuko (*Палафіменку-лейко/*Палафименку-лейко), Petiradis (*Петірадіс/*Петирадис), Petrakostas (*Петрако́стас). Тут,

звичайно, можемо аргументувати помилковими записами, адже це пам'ятка XVII ст. написана турецькою мовою, але арабською графікою.

- Проаналізувавши фрагмент антропонімії «Дефтера Муфассала 1681 року» свідчить про те, що система українських власних назв історично і територіально об'єднана.
- Із 154 назв на **P – Peturus** засвідчено такі, які:

- поширені й сьогодні на рівні власних імен людей і прізвищ (84 антропоніми):

Raholık (Пахолік/Пахолик), Rahomiу (Пахомій), Paladiу (Паладій), Paliу (Палій), Paliуenko (Палієнко), Paliуko (Палійко), Panas (Панас), Panasenko (Панасенко), Panasiу (Панасій), Panasko (Панаско), Panasyuеnko (Панасєнко), Pаnаş (Панаш), Pаnаşіу (Панашій), Pаnаşko (Панашко), Panatiу (Панатій), Paңcık (Панчік/Панчик), Paңcуra (Панчур), Panfil (Панфіл/Панфил), Ranko (Панко), Rankul (Панкул), Panteley (Пантелей), Pantus (Пантус), Panus (Панус), Papasko (Папаско), Parhim (Пархім/Пархим), Parhven (Пархвен), Parhom (Пархом), Parnuk (Парнук), Paғşın (Паршін/Паршин), Paskal (Паскаль), Paskanık (Пасканік/Пасканик), Paşan (Пашан), Paşenko (Пашенко), Paşko (Пашко), Patrık (Патрік/Патрик), Pavel (Павел), Pavık (Павік/Павик), Pavıl (Павіл), Pavko (Павко), Pavlenko (Павленко), Pavlık (Павлік/Павлик), Pavlına (Павліна/Павлина), Pavlınofçe (Павліновче/Павлиновце), Pavlo (Павло), Pavluşenko (Павлученко), Pavluh (Павлух), Pavlus (Павлус), Pavlusko (Павлуско), Pavluşenko (Павлушенко), Pavo (Паво), Pedçenko (Педченко), Pedko (Педко), Pederenko (Переденко), Peresada (Пересада), Peterko (Петерко), Petran (Петран), Petranık (Петранік/Петраник), Petras (Петрас), Petrasko (Петраско), Petraş (Петраш), Petraşenko (Петрашенко), Petrenenko (Петрененко), Petrenko (Петренко), Petriçam

(Петрічам/Петричам), Petriçenko (Петріченко/Петриченко), Petrik (Петрік/Петрик), Petrin (Петрін/Петрин), Petrişenko (Петрішенко/Петришенко), Petrişin (Петрішін/Петришин), Petriy (Петрій), Petro (Петро), Petrovin (Петровін/Петровин), Petruha (Петруха), Petruk (Петрук), Petruka (Петрука), Petrun (Петрун), Petrunenko (Петруненко), Petrunko (Петрунко), Petrunya (Петруня), Petrus (Петрус), Petruş (Петруш), Petruşin (Петрушін/Петрушин), Petryan (Петрян), Peturenko (Петуренко);

- частково збереглися, окремі варіанти сьогодні функціонують, а деякі занепали (5 антропонімів):

Raneş (Панець/*Панеч), Perehodenko (*Перегоденко/Переходенко), Petereş (Петерець/*Петереч), Petrişina (Петрічіна/*Петричина), Petrunecş (Петрунець/*Петрунеч);

- не виявлені на сучасному етапі як прізвища, знаходимо їх у похідних назвах (65 антропонімів):

Palafimenku-leuko (*Палафіменку-лейко/*Палафименку-лейко), Paligoriy (*Палігорій/*Палигорій), Palnik (*Палінік/*Палиник), Palısakşiy (*Палісакчій/*Палисакчій), Panafij (*Панафій), Panalenko(*Паналенко), Panaseş (*Панасець/*Панасеч), Panaska (*Панаска), Panasuş (*Панасуч/*Панасуц), Panatır (*Панатір/*Панатир), Pançuh (*Панчух), Pandom (*Пандом), Panfimon(*Панфімон/*Панфимон), Panita (*Паніта/*Панита), Rankırad (*Панкірад/*Панкирад), Rankun (*Панкун), Pantarak (*Пантарак), Pantefil (*Пантефіл/*Пантефил), Pantel (*Пантел), Pantelko (*Пантелко), Pantenenko (*Пантененко), Pantey (*Пантей), Panteyko (*Пантейко), Pantım (*Пантім/*Пантим), Panuşeş (*Панушець/*Панушеч), Papçiy (*Папчій), Papstın

(*Папстін/*Папстин), Paretuk (*Паретук), Parsım (*Парсім/*Парсим), Pasaranenko (*Пасараненко), Pasdınko (*Пасдінко/*Пасдинко), Paslatvın (*Паслатвін/*Паслатвин), Ratımuk (*Патімур/*Патимур), Patrikanenko (*Патріканенко/*Патриканенко), Pavlıncenko (*Павлінченко/Павлинченко), Pavlovıça (*Павловіча/*Павловича), Pavlunçuçuk (*Павлунчучук), Pavreznık (*Паврезнік/*Паврезник), Pedıneç (*Педінець/*Педінеч/*Пединець/*Пединеч), Pelegrınık (*Пелегрінік/*Пелегриник), Pelıçyan (*Пелічян/*Пеличан), Pereboruk (*Переборук), Peredreç (*Передреч/*Передрець), Peregrınko (*Перегрінко/*Перегринко), Peterçık (*Петерчік/*Петерчик), Peterço (*Петерчо), Petır (*Петір), Petırçuk (*Петірчук/Петирчук), Petıradıs (*Петірадіс/*Петирадис), Petrakostas (*Петракостас), Petraşık (*Петрашік/Петрашик), Petre (*Петре), Petrıçyan (*Петрічян/*Петричян), Petrlun (*Петрілун/*Петрилун), Petrluş (*Петрілуш/*Петрилуш), Petrınenko (*Петріненко/Петриненко), Petroçık (*Петрочік/*Петрочик), Petrovas (*Петровас), Petrovıno (*Петровінко/*Петровинко), Petrudenko (*Петруденко), Petruhna (*Петрухна), Petruneno (*Петрунено), Petrusomi (*Петрусомій), Peturka (*Петурка), Peturus (*Петурус).

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Щодо перспективи такого дослідження, то опрацьований антропонімний фактаж «Дефтера Муфассала 1681 року» уможливить укладання словника власних назв Поділля XVII ст. А репрезентація нововиявлених назв розширить базу даних українського антропонімікону в діяхронії, що буде мати велике значення і для розвитку загальнослов'янської ономастики, зокрема антропоніміки.

Крім цього, за таким взірцем можна опрацьовувати інші історичні джерела, які містять антропонімний матеріал.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- ДМ** – Kołodziejczyk, D. (2004). *The Ottoman Survey Register of Podolia* (ca. 1681). *Defter-i Mufasssal-i Eyalet-i Kamaniçe*. Part I: Text, Translation, and Commentary. Harvard University Press for the Harvard Ukrainian Research Institute.
- Редько 2023** – Редько, Ю.К. (2023). *Сучасні українські прізвища (походження, словотвір, поширення)*. ЛНУ ім. Івана Франка [Redko, Y. K. (2023). *Modern Ukrainian Surnames (Origin, Word Structure, Expansion)*. LNU im. Ivana Franka]
- Ред.ІІ** – Редько, Ю. (2007). *Словник сучасних українських прізвищ у 2 т. Т. 2.* НТШ. [Redko, Yu. (2007). *Dictionary Of Modern Ukrainian Surnames In 2 Volumes*. Vol. II. NTSh].
- СПЧ** – *Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини)* (2002). Букрек. [Dictionary of Surnames: Practical Word-Change and Spelling (on The Material of Chernivtsi Region). Bukrek]
- Тр.** – Трійняк, І.І. (2005). *Словник українських імен.* Довіра. [Triynyak, I.I. (2005). *Dictionary of Ukrainian Names*. Dovira].
- Чучка** – Чучка, П.П. (2005). *Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник.* Світ. [Chuchka, P. P. (2005). *Surnames of Transcarpathian Ukrainians: Historical and Etymological Dictionary*. Svit]
- Чучка СлОІ** – Чучка, П. П. (2011). *Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник.* Ліра. 428 с. [Chuchka, P. P. (2011). *Slavic Personal Names of the Ukrainians: Historical and Etymological Dictionary*. Lira]

ЛІТЕРАТУРА

- Купчинська, З.О. (2021). Українська антропонімія XVII ст. у маловідомому турецькому історичному джерелі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Філологія. Ужгород, 1(45)*, 281–289. [Kupchynska, Z.O. (2021). Ukrainian Anthroponymy of the 17th Century in a Little-Known Turkish Historical Source. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Philology, 1(45)*, 281–289.]
- Редько, Ю. (2007). *Словник сучасних українських прізвищ у 2 т. Т. 2.* НТШ. [Redko, Yu. (2007). *Dictionary Of Modern Ukrainian Surnames In 2 Volumes*. Vol. II. NTSh]
- Скрипник, Л.Г., Дзятківська, Н.П. (2005). *Власні імена людей : словник-довідник.* Наукова думка. [Skrypnyk, L.H., Dziatkivska, N.P. (2005). *Proper Names of People : Reference Book*. Naukova Dumka.]
- Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини)* (2002). Букрек. [Dictionary of Surnames: Practical Word-Change and Spelling (based on the Material of Chernivtsi Region). Bukrek.]
- Слюсар, О. (2005). *Словник буковинських прізвищ.* Рута. [Sliusar, O. (2005). *Dictionary of Bukovina Names*. Ruta.]
- Трійняк, І.І. (2005). *Словник українських імен.* Довіра. [Triynyak, I.I. (2005). *Dictionary of Ukrainian Names*. Dovira.]
- Фаріон, І.Д. (2001). *Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини кін. XVIII–поч. XIX ст. (з етимологічним словником).* Літопис. [Farion, I.D. (2001). *Ukrainian Surnames of Prykarpattia Lviv Region end. XVIII–early XIX Century (with Etymological Dictionary)*. Litopys.]

- Чучка, П.П. (2005). Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник. Світ. [Chuchka, P. P. (2005). *Surnames of Transcarpathian Ukrainians: Historical and Etymological Dictionary*. Svit.]
- Чучка, П. П. (2011). Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник. Ліра. [Chuchka, P. P. (2011). *Slavic Personal Names of the Ukrainians: Historical and Etymological Dictionary*. Lira.]
- Шульгач, В.П. (2008–2023). Нариси з праслов'янської антропонімії. Ч. I – VIII. Довіра. [Shulhach, V.P. (2008–2023). *Essays on Proto-Slavic Anthroponymy*. Ch. I – VIII. Dovira.]

АНОТАЦІЯ

Вступ. Розвідку присвячено дослідженню українських антропонімів XVII ст., які засвідчені в маловідомому турецькому історичному джерелі «Дефтер Муфассал 1681 року». Простудійовано власні назви людей в межах **P – Peturus**.

Мета дослідження. Метою дослідження є аналіз власних назв, засвідчених у «Дефтері Муфассалі 1681 року». Для досягнення мети визначено низку завдань: 1) виокремити українські антропоніми XVII ст. з «Дефтера Муфассала 1681 року»; 2) провести аналіз власних назв людей і порівняти їх із сучасним українським антропоніміконом; 3) виявити суфікси, за допомогою яких творилися похідні імена/прізвиська/прізвищеві назви; 4) засвідчити оніми, поширені й сьогодні на рівні власних імен людей і прізвищ; 5) виявити власні назви, що частково збереглися; 6) законстатувати не виявлені на сучасному етапі оніми; 7) проаналізувати фрагмент антропонімії «Дефтера Муфассала 1681 року» і спробувати зробити часткові висновки щодо загальноукраїнської системи власних назв.

Методи дослідження. У статті використано описовий метод і методи аналізу, систематизації та порівняння. Можемо стверджувати, що з понад 150 назв на **P – Peturus**, засвідчено такі, які: поширені і сьогодні на рівні власних імен людей і прізвищ; частково збереглися, окремі варіанти сьогодні функціонують; не виявлені на сучасному етапі.

Результати дослідження. Практична цінність статті полягає в тому, що виявлені та проаналізовані власні назви людей поповнили загальнослов'янський антропонімікон. У результаті розвідки було встановлено особливості антропонімії, що виділена з турецької пам'ятки «Дефтер Муфассал 1681 року», зокрема це історичне джерело засвідчує функціонування прізвищевих назв в Україні на кінець XVII ст., репрезентований список антропонімів межах **P – Peturus** підтверджує, що у XVII ст. існував обширний реєстр запозичених власних імен, які адаптувалися на українському мовному ґрунті; законстатовано великий спектр різноманітних суфіксів (-ак, -ан, -ар, -ас, -аш, -енк(о), -ець, -ик, -ил(о), -ин, -ич, -иш, -ій, -к(о), -ук, -ун, -ур, -ус, уш, -ух(а) та інші), за допомогою яких творилися похідні імена/прізвиська/прізвищеві назви; проаналізований фрагмент антропонімії «Дефтера Муфассала 1681 року» свідчить про те, що система українських власних назв історично і територіально об'єднана.

Ключові слова: антропонімія, запозичені імена, твірні основи, власні назви людей, «Дефтер Муфассал 1681 року»

Стаття надійшла 29 вересня 2025 р.

Інформація про автора

Зоряна КУПЧИНСЬКА

доктор філологічних наук, професор

Львівський національний університет імені Івана Франка

Львів, Україна

e-mail: kupchynska@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0000-0345>

Note on Contributor

Zoriana KUPCHYNSKA

Doctor of Philology, Professor

Ivan Franko National University of Lviv

Lviv, Ukraine

e-mail: kupchynska@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0000-0345>